

වම්පෙය්‍ය ජාතකය

තිලෝගුරු බුදුරජාණන් වහන්සේ ජේතවනාරාමයෙහි වැඩ වාසය කරන සේක් උපොසථ ශිල රක්ෂණයක් අරභයා මේ ජාතකය වදාළ සේක.

නිධාන කථාව:- දිනක් පෙහෙවස් රැකි උපාසක පිරිසක් අමතා උපාසකවරුනි, තොප රැකි ශිලය ඉතා යහපත පෙර නුවණැත්තෝ මහත්වූ නාග සම්පත්තිය හැරදමා අවුත් උපෝසථ ශිලයම රැක්කෝ වේදැයි ඉකුත් වත වදාළසේක.

ආරාධනය:- හික්ෂුන් වහන්සේ

ජාතක කථාව:- යටගිය දවස අඟුරට අඟු නම් රජ්ජුරුවන් රාජ්‍යය කරන සමයෙහි අඟු මගධ දෙරට අතරෙහි වම්පා නම් ගඟක් වූයේය. ඒ යට නාග භවනයෙහි වම්පෙය්‍ය නම් නාග රජ්ජුරු කෙනෙක් රාජ්‍යය කෙරෙහි. එසමයෙහි කිසි කලෙක අඟු රජ්ජුරුවෝ මගධ රට ගන්නාහ. මෙසේ කල් යාමකින් දිනක් මගධ රට ගන්නාහ. මෙසේ කල් යාමකින් දිනක් මගධ රජ්ජුරුවන් හා යුධ කොට පැරදී අසකු නැගී දුවනුයේ අඟු රජ්ජුරුවන්ගේ යෝධයන් විසින් ලුහුබඳවන ලදුව දියපිරි ඉතා ගැඹුරු වූ වම්පානම් නදිය ලඟට පැමිණ සතුරන් අතින් මිය යනවාට වඩා මේ නදියට පැන මියයාම යහපතැයි සිති ගඟට පැන්නේය. එවිට වම්පෙය්‍ය නා රජ්ජුරුවෝ නාලොව රුවන් මණ්ඩපයක තම පිරිස සමග මහා පානයක් බොමින් කෙළිමින් හුන් ඉදිරියට වැටුණේය. එකෙනෙහි නා රජ තෙම ස්වර්ණාභරණයෙන් සැරසුනු රජ්ජුරුවන් දැක සියළු විස්තර අසා දැන තම ආසනයෙහි වඩා හිඳවා ඔහු අස්වසා රජ්ජුරුවෙහි, තොප අඟු මගධ දෙරට නායකයා කරවා ලමිසි පොරෙන්දුවී සතියක් එහි සිට සත්වන දින නාග භවනයෙන් නික්ම යූඩාහිමුඩ වූහ. එකෙනෙහි මගධ රජතෙමේ නා රජ්ජුරුවන්ගේ ආනු භාවයෙන් අඟු රජ්ජුරුවන් අල්ලාගෙන විනාශකර දෙරටෙහිම නායකයා වී රාජ්‍යශ්‍රී වින්දේය. එතැන් පටන් මගධ රජ්ජුරුවන්ගෙන් නා රජ්ජුරුවන්ගෙන් විශ්වාසය ස්ථිරවූයේය, එබැවින් අවුරුද්දක් පාසා වම්පා නම් ගංකිරියෙහි මහත් වූ බලි පූජා පවත්වන්නේය. නාරජතෙම පිරිවරින් පැමිණ එම බලි පූජා පිළිගන්නේය. මහ ජනයා එම ශ්‍රී විභූතිය බලා ප්‍රීති වන්නාහ. එසමයෙහි දිළිඳු කුල පුත්‍රයෙක් නා රජ්ජුරුවන්ගේ ඵෙශ්වය් දැක ලොහ උපදවා මහා නාග සම්පත්තිය පතා දන් දී සිල් රැක වම්පෙය්‍ය රජු කාලක්‍රියා කළ සත්වන දිනයෙහි මිනිස් ලොවින් වූතව නාලොව ඔපපාතිකව උපන්නේය. තම මහත් වූ ශරීරය දුටු අළුත් නා රජ්ජුරුවෝ තව වේශය ගැන කලකිරී දෙවිලොව සැප විදීමට කුසල් ඇති මා තිරිසන් යෝනියෙහි උපනිමි මේ ජීවිතයෙන් මට කම් කිමිදැයි මියයනු කැමති වූයේය. ඉක්බිති සුමන නම් මානවිකා තෙම මොහු දැක මහත් සතුටට පැමිණ ගී ගයමින් තටන්තට වන්න. එවිට ඕහට නාග භවනය ශක්‍ර භවනය මෙන් වැටහුණේය. මියයාමෙහි සිත පසුබට වූයේය. ඒ නාග ශරීරය අතුරුදහන් කොට සියළු අභරණින් සැරසී යහන මතුයෙහි එලක් බැඳ උන්නේය. එතැන් පටන් උන්ගේ යසස මහත් වූයේය. ඉක්බිති නැවත වරක් එහි කලකිරී මිනිස් ලොව ඉපද සතුස්සත්‍ය අවබෝධ කරමිසි සිතා එහි ඉද පෙහෙවස් රකින්නේය. මාවත යන එන සත්වයෝ මේ දිව්‍ය නාගයෙකැයි මල් පුදා යන්නාහ. පසල් ගම්වැසි මිනිස්සුද කුඹස මැදිකොට මණ්ඩපයක් කොට වට වැලි මලුවක් කොට පුදා ගියහ. මෙසේ නාග භවනයට යමින් එමින් බොහෝ කාලයක් සිල් රක්ෂා කලහ. දිනක් සුමනා නාග මානවිකාව ස්වාමිනි, ඔබතුමා පෝයක් පාසා මිනිස් ලොවට ගොස් සිල් රැක එන සේක. මිනිස් ලොව භය සහිතය ඉදින් ඔබට කිසි භයෙක් සැලසිනි නම් අපි කෙසේ දැනගනුමෝද? ඊට කිසි සලකුණක් කිව මැනවයි විවාළිය. එවිට නා රජ තෙම මඟුල් පොකුණ සම්පයට ඇ කැඳවා ගොස් සොඳුර, මා මිනිස් ලොව ගියකලට යමෙක් මට ගැහැටක් කළෝ වී මේ පොකුණෙහි පැන් අප්‍රසන්න වන්නේය. ඉදින් ගුරුලෙක් ගසාගෙන ගියේ නම් පොකුණ පැන් කැකැරී නැගෙන්නේය. අභිගුණ්ඨකයෙක් අල්ලා ගත්තේ වී නම් පොකුණේ පැන් ලේ පාට වන්නේ යයි ඇට මේ සලකුණු තුන කියා පෝය දින නාග භවනයෙන් නික්ම මිනිස් ලොව කුඹස මතුයෙහි ශරීර ශෝභාවෙන් අවට හොබවමින් වැදහොත්තේය. මේ අතර බරණැස් නුවර එක් මානවකයෙක් නයින් අල්ලා කෙළවන ආලම්බන යන මන්ත්‍රයක් ඉගෙන තමාගේ ගමට එනුයේ මේ නා රජ්ජුරුවන් දැක මොහු අල්වා කෙළවා බොහෝ සම්පත් රැස් කෙරෙමිසි සිතා දිවෙන් ඖෂධයකක් ගෙන සපා මන්ත්‍රය ජපකොට ඔහු සම්පයට ගියේය. දිව්‍ය මන්ත්‍රය ඇසූ වේලෙහි පටන් කණ ඇතුළෙහි රත්වූ යවුලකින් විදින්නාක් මෙන් වේදනා වූයේය. හිස ගිනිගත්තාක් මෙන් විය. එකෙනෙහි මේ කිමෙක්දෝයි බලනු සඳහා දරණ වැල අස්සෙන් හිස ඔසවා බලනුයේ අභිගුණ්ඨකයා දැක මාගේ විෂය ඉතා උග්‍රය, මා කිපී විෂ වාතයක් හළෝනම් මොහුගේ ශරීරය අළුවන්නේය. එවිට මාගේ ශිලය කැඩෙන්නේය. මොහු බලන්නට නොකැමැත්තේය. දරණවැල අස්සේ හිස සඟවා ගෙන ඕනෑ දෙයක් කෙරේවායි සිතා වැදහොත්තේය. එවිට අභිගුණ්ඨකයා ඖෂධයක් සපා මන්ත්‍රය පුරවා නාගයාට ගැසූයේය. නා රජ්ජුරුවන්ට මහත් වේදනා උපන්නේය.

ඊට පසු අභිගුණ්ඨකයා නාගයා අල්ලා තලා දුර්වල කොට හිස අල්ලා ඖෂධ ගල්වා දළ බිඳදැමීය. කට ලෙයින් පිරී ගියේය. ශරීරයද තලා පුරුක් බිඳ හිසවට කරකවා බිම ගසා ඉතා දුර්වල කළ නමුත් ශීල හෙදයක් වේදෝයි වේදනා ඉවසා සිටියේය. අභිගුණ්ඨකයා නා රජ්ජුරුවන්ව ගෙන ගොස් කෙළවා මහත් මුදල් උපයා ගත්තේය. නටන වේලෙහි ඔහුගේ නියමය පරිදි නොයෙක් පාට ගනිමින් නටන්නේය. ලොකු කුඩා වෙස් ගනිමින් නටන්නේය. මහ ජනයා ඉතා පුදුම වී මුතු මැණික් ආදිය අභිගුණ්ඨකයාට දෙන්නාහ. මෙසේ ක්‍රමයෙන් නයි නටවමින් බරණැස් නුවර උග්ගසේන රජ්ජුරුවෝ සමීපයටද පැමිණියේය. රජතුමා නයා ගැන අසා තමා ඉදිරියේ කෙළවයි විධානය කෙළේය. ඒ තෙමේත් යහපත, රජතුමනි සෙට පසළොස්වක දිනයෙහි කෙළවා පාමියි කියේය. රජ්ජුරුවෝ අණබෙර යවා මහා ජනයා රැස් කරවා දෙවනි දින ඊට අණ කළේය. අභිගුණ්ඨකයා නයාව පිටතට ගෙන නටවන්නට පටන් ගත්තේය. රජතුමා ඇතුළු පිරිස ඔල්වරසන් දෙමින් ප්‍රීතියෙන් එය නැරඹූහ. නා රජ්ජුරුවන් ඇල්ලූ දින පටන් මසක් පිරුණේය. මෙදැතුරේ කිසිම අහරක් නැත. එකල්හි සුමනා මානවිකා තොම මසක් ඉක්මින් තම ස්වාමියා නේන්නට කාරණා කිම්දැයි පොකුණු තෙරට ගොස් පළමු කී සලකුණ බලන්නී ලේවන්ව තිබූ පොකුණෙහි දිය දැක අභිගුණ්ඨකයෙක්හු විසින් අල්වා ගත් නියාව දැන ඔහු මිනිස් ලොව පෙහෙවස් ඉටා වැද හෝනා තුඹස සමීපයට ගොස් එහි නොදැක අඩා වැලප ක්‍රමයෙන් රාජාඛනනයට ගොස් පිරිස මඬායෙහි ආකාශයේ අඩ අඩා සිටියාය. නා රජ්ජුරුවෝ නාග මානවිකාව දැක ලජ්ජාවට පත්ව වහා පෙට්ටිය තුළට වන්නේය. බරණැස් රජ්ජුරුවෝ මේ ක්‍රමණ කාරණයක් දැයි ඇත මැත බලන්නේ අහසෙහි සිටියාවූ නාග මානවිකාව රජ්ජුරුවන් වහන්ස, මා තොප සිතන කිසිවෙක් නොවෙමි. නාග කන්‍යාවක්ම රජතුමනි, මෙතැන්හි අල්වා නටවන නාග රජ්ජුරුවොත් මාගේ ස්වාමී පුත්‍රයෝය. සියළු යසසින් පිරුණු නාගලොව සිල් රැකීමට බැරියයි සිතා මිනිස් ලොව තුඹසක් ලඟ සිල් ඉටා වැදහොත්තේය. පර හිංසාවෙන් වැලකී මොහුට මේ අභිගුණ්ඨකයා අල්ලා ගත්තේය. රජතුමනි, මාගේ ස්වාමී පුත්‍රයාව වහාම මේ බන්ධනයෙන් මුදා හරින්නැයි යාඥ කොට සිටියාය. නාග මානවිකාවෙහි, යොදුන් තුන්සියයක් වූ නාග භවනයට නායකවූ මොහුට එක විෂ මුඛයකින් මේ අභිගුණ්ඨකයාව නැසීමට හැකිව තිබියදී එසේ නොකළේ මන්ද? සිල් රැකීමට හැක්කේ තමා රැකුනොත් නොවේද? රජ්ජුරුවන් වහන්ස, එක ධුමයකින් මේ නුවරම අඵකර දමන්නට දැනුදු ශක්තිය ඇත. නමුත් තමාගේ ශීලය බිඳී යේදෝ හෝයි යන හයින් යහටක් නොකළාහුය. නාග මානවිකාවෙහි, තොපගේ ස්වාමී පූජුයා නිබදව සිල් රකීද යම් දවසෙක සිල් රකීද? රජ්ජුරුවෙහි, නිබදව සිල් රකින්නේ නැත. මසක් පාසා පසළොස්වක පෝය නොවරදවාම මිනිස් ලොවට අවුදින් සිල් රකින්නේය. රජ්ජුරුවන් වහන්ස මේ නා රජ්ජුරුවන් සෙසු නයින් හා සරිකොට නොසිතනු මැනවි. මොවුන් පංච කාමයෙන් පිනවනු නාග මානවිකාවෝ සොළොස් දහසක් ඇත්තාහ. මහා බල ඇත්තේය එබැවින් මාගේ ස්වාමීවූ මොහු මේ බන්ධනයෙන් ගලවාහළ මැනවයි යාඥා කළාහ.

උග්ගසේන රජතුමා අභිගුණ්ඨකයා තමා සමීපයට කැඳවා තොපට මැණික් සියයක්ද ගම් බිම් දැසි දැස් ආදී සියලු වස්තුවද දෙමි ඒවා භාරගෙන මේ නා රජ්ජුරුවන් මුදා හැරපියවූ කියේය. එබස් අසා අභිගුණ්ඨකයා රජතුමනි, ඔබ අවසර දෙතොත් වස්තු ඇතිව මුත් මුදා හරිමියි නා රජ්ජුරුවන් පෙට්ටියෙන් මුදා හළේය. එකෙතෙහිම නා රජ තෙම නාග වේශය අතුරුදහන් කොට දිව්‍ය ආත්මයක් මවාගෙන සියළු ආහරණවලින් සැරසී සුමනා නාග කන්‍යාව සමග උග්ගසේන රජ්ජුරුවන් සමීපයට අවුත් වැද රජ්ජුරුවන් වහන්ස ඔබ වහන්සේ මට කළාවූ උපකාරයට මම කවර උපකාරයක් කළත් නොසැහෙන බව දනිමි. ඒ කෙසේ වෙතත් මාගේ නාග භවනයට වැඩිය මැනවයි ආරාධනා කළේය. නා රජ්ජුරුවන්ගේ බස පිළිගෙන උග්ගසේන රජතෙම නා රජ්ජුරුවෙහි, මේ ලෝකයේ මිනිසුන් කරන මිත්‍ර සන්ථවය නම් පිළිගත නොහැක්කෙමි. නමුත් ඔබ යාඥා කරන හෙයින් එන්නේමියි කීවේය. එකෙතෙහි නා රජ තෙම තමා කෙරෙහි සැක නැති වන ලෙස සපථ කරවා ගෙන උග්ගසේන රජ්ජුරුවන්ද කැටුව සිව්රඟ සෙනඟ හා නාග භවනයට ගියහ. එකෙතෙහි නාග කන්‍යාවෝ රජහු සිත් ගනිමින් නටන්නට වන්න. මේ සියළු දිව්‍ය ඉසුරු වළදමින් සතියක් ඉකුත්වූවාට පසු උග්ගසේන රජතෙම නා රජ්ජුරුවන්ගේ යසශ්‍රී වර්ණනා කරනුයේ මිත්‍රාත්මය, මෙතරම් සැපතක් හැර මිනිස් ලොවට ගොස් තපස් කරනුයේ කුමක් නිසා ද මෙතරම් සැප මිනිස් ලොව ලද නොහැක්කේය. තොප කුමක් පතා තපස් කරනුදැයි විචාලේය. ඉක්බිති නාරජ්ජුරුවෝ ඊට කාරනා කියනුයේ රජ්ජුරුවෙහි, මිනිස් ලොව හැර අන්කිසි නැකතක් ඉන්ද්‍රිය දමනය කොට කෙළෙස් සතුරන් පරදවා පිරිසිදුව නිවන් සිද්ධකොට ගත නොහැක්ක. එබැවින් මිනිස් ලොව ජාති ජරා මරණාදී දුක් කෙළවර නිවන් සැප සාදා ගනු කැමැත්තෙමියි කියේය. එබසින් සතුටට පත් උග්ගසේන රජතෙම ඒකාන්තයෙන් බහුශ්‍රැතවූ නුවණ ඇති මෙබඳු උතුමෝම සෙවිය යුත්තාහ. හජනය කළ යුත්තාහ. තොපගේ මේ බසින් මමද රාජ්‍යයට ගොස් බොහෝ කුසල් කරමියි කියේය. නා රජ තෙම කුසල් දහමිහි යෙදීමට නැවතත් අවවාද දී බොහෝවූ මුතු මැණික් ආදී වස්තු ගැල් දහසක් පමණ පරිත්‍යාග කොට බරණැස් නුවරට පිටත් කොට යැවීය. එතැන් පටන් ජම්බුවීපයෙහි හිරණ්‍යස්වණයෙන් සම්පූර්ණ වූයේය. එසමයෙහි අභිගුණ්ඨකයා නම් දෙවිදත් තෙරුන්ය. සුමනා නාග මානවිකාව නම් රාහුල මාතාවය. උග්ගසේන රජ්ජුරුවෝ නම් සැරියුත් තෙරුන්ය. වම්පෙය්‍ය නා රජ්ජුරුවෝ නම් බුදු රජාණන් වහන්සේය.